

כגפן פוריה

עלון להפצת תורה ויהדות

אין לעיין בעלון זה בשעת התפילה

פְּרִשֶׁת בְּהֵר - בְּחֻקֵּי

כו' אייר תשפ"א

הפטרה: ה' עוזי ומעוזי

יציאת שבת ר"ת 20:50

מא' לעומר - אבות פרק ה'

יציאת השבת:

20:08

ירושלים: 20:04

יום שני: יום ירושלים, יום הילולת שמואל הנביא
שבת מברכים ראש חודש סיון שיהיה ביום רביעי
המולד בליל רביעי 20:31 7 חלקים

גיליון 618

מניסת השבת:

18:56

ירושלים: 18:48

שמיטה והר סיני

הרב עמוס שושן - רב ישובי רכס פוריה

רגילים לומר את הביטוי: "מה עניין שמיטה אצל הר סיני", כתמיהה על שני עניינים המובאים יחד למרות שאין כל קשר ביניהם. ובאמת האם אין קשר ביניהם? התשובה נמצאת בפרשה. וכך מובא: "וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה בְּהַר סִינַי לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי תִבְאוּ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לָכֶם וְשָׁבַתָּה הָאָרֶץ שִׁבַּת לַה': שֵׁשׁ שָׁנִים תִּזְרַע וְשָׁדֶךְ וְשֵׁשׁ שָׁנִים תִּזְמָר פְּרִמָּךְ וְאָסַפְתָּ אֶת תְּבוּאָתָהּ: וּבִשְׁנַת הַשְּׁבִיעִית שִׁבַּת שְׁבִתוֹן יִהְיֶה לָאָרֶץ שִׁבַּת לַה', שָׁדֶךְ לֹא תִזְרַע וְכִרְמְךָ לֹא תִזְמָר".

רש"י במקום מביא את שאלת המדרש: "מה עניין שמיטה אצל הר סיני? והלא כל המצות נאמרו מסיני; אלא, מה שמיטה נאמרו כללותיה ופרטותיה ודקדוקיה מסיני אף כולן נאמרו כללותיהן ודקדוקיהן מסיני". כלומר, מצוות השמיטה אף שהיא מוגבלת בזמן ובמקום והר סיני אינו המקום לקיומה, הרי שכמו שהיא נתנה בהר סיני על כל פרטיה, כך כל המצוות כולן נתנו בהר סיני על כל דקדוקיהן ופרטיהן, כל התורה כולה ניתנה לנו בהר סיני.

בעיון נוסף, אנו רואים שהמצווה מחולקת לשני חלקים "שש שנים תזרע שדך..." ו"בשנה השביעית שבת שבתון...". שני החלקים מלמדים על שני אופנים של עבודת ה' שמתחברים לעניין אחד. התורה מחנכת את היהודי לחיות בתוך המסגרות הטבעיות של העולם, בכדי להתפרנס ולהתקיים צריך לעבוד - לזרוע, לקצור וכן הלאה. בכדי לעבוד את השם בלימוד תורה ותפילה לא צריך להתנתק מהעולם, צריך ללמוד תורה וצריך להתפלל בתוך מסגרת החולין של העולם. אולם כדי שיהודי לא ישקע יותר מדי בענייני העולם ולא יגיע למצב שהוא שוכח את התכלית והמטרה, אחת למספר שנים, צריך להתנתק ממסגרות החולין, ולהתעלות לדרגה של קדושה, צריך לצאת מהרגילות ולהתחזק בעניינים שברוח, ללמוד תורה, להתפלל, להתמקד יותר בעבודת ה', בכדי לצבור כוחות להמשיך את העבודה בשנים הבאות ולזכור מה העיקר בחיי האדם.

בהוצאת מכון "שערי תורה": פוריה-נוה עובד ד.ג. גליל תחתון 15210

שערי תורה וחסד ע"ר * כולל אברכים * שיעורי תורה * פרסומים תורניים * גמ"ח עזרה לנוקמים *
הדפסה: דפוס כנרת. עריכה: צ. שוריק. היה שותף. להעברת תרומות: בנק המזרחי סניף טבריה מספר חשבון: 123459

ירושלים אורו של עולם

עשרה נסים נעשו לאבותינו בבית המקדש. לא הפילה אשה מרית בשר הקדש, ולא הסריח בשר הקדש מעולם, ולא נראה זבוב בבית המטבחיים, ולא ארע קרי לכהן גדול ביום הכפורים, ולא כבו גשמים אש של עצי המזרבה, ולא נצחה הרוח את עמוד העשן, ולא נמצא כסול בעמר ובשתי הלחם ובלחם הפנים, עומדים צפופים ומשתחווים רוחים, ולא הזיק נחש ועקרב בירושלים מעולם, ולא אמר אדם לחברו צר לי המקום שאלין בירושלים:

עשרה נסים נעשו לאבותינו בבית המקדש - נסים אלו באו להראות את גילוי מציאותו המתמדת של הקב"ה במקדש, מקום השראת השכינה. ואולם התנא כבר מצמצם הופעה אלוקית זו ומעיר כי נסים אלו נעשו לאבותינו ושחלקם הופסק עם ירידת הדורות. אין ספק, שכאשר נשוב לנהוג כמו הראשונים, נזכה לאותה הנהגה נסית.

עומדים צפופים ומשתחווים רוחים - בזמן שהיו ישראל עומדים לרגל היתה צפיפות רבה בעזרה, ומרוב הקהל היו דוחקים איש את אחיו עד שהיו חלקם עומדים באויר, וצפופים מלשון 'צף', שאין רגליו נוגעות בקרקע. ולמרות זאת בזמן שהיו משתחווים היה ריוח של ארבע אמות ביניהם, כדי שלא ישמע האחד את וידויו של חברו ויתבייש. על מקום הקדושה לא חלים חוקי הטבע הרגיל, וכך אנו מוצאים גבי ארון הברית שבמקדש שלא תפס מקום ואמרו (יומא כא, א): "מקום ארון אינו מן המדה". ופירש רש"י: "אינו תופס למעט ממדת החלל של בית כלום, דתניא ארון שעשה משה יש לו עשר אמות אויר לכל רוח כשניתן באמצע בית הכפורות והרי כל החלל לא היה אלא עשרים על עשרים, שנאמר (מלכים א, ו): 'ולפני הדבר עשרים אמה אורך ועשרים אמה רוחב', נמצא שאין מקום הארון ממעט כלום".

ובחתם סופר (תורת משה, בחוקותי) כתב: "נראה דהנס היה עומדים צפופים, כי בהשתחוויה רווחים אין חידוש, דמיעוט מחזיק מרובה במקום קדוש, אך היה הנס שיעמדו צפופים ויקבלו שכר, אגרא דבי כלה דוחקא". ובשו"ת חתם סופר (יו"ד ח"ב סימן רל"ד) כתב: "ובמה שכתבנו דעומדים צפופים היה בנס ליתן שכר להבאים בחצרות בית ה', יובן מה שכתב בתשב"ץ (ח"ג סוף סימן ר"א) דגם בזמנו נראה נס בזה בבית הכנסת שבירושלים בבואם שם בחג השבועות כל סביבותיהם, ולא צר להם". ומעיד החתם סופר על עצמו: "וה' יודע כי עיני ראו בחוץ לארץ דבר זה ולא אוכל לפרש מפני פריצי עמנו". חכמי המוסר דרשו את האמור במשנתנו: עומדים, (כאשר כל אחד עומד על דעתו), הרי צפופים, בבחינת צר ומצוק, ואולם כאשר משתחווים (מודים זה לזה), אז רווחים בנחת ובשלווה.

ולא אמר אדם לחברו צר לי המקום שאלין בירושלים - יש מפרשים שמדובר בעולי הרגלים שעלו לירושלים וכולם מצאו בה אכסניא ולא היה אחד מהם מיצר כשהיה לן בירושלים מפני דוחק המקום. ובשו"ת חתם סופר כתב (שם): "ובמתניתין אמרין: 'לא אמר אדם מעולם צר לי המקום שאלין בירושלים', ולא אמר 'ולא נדחק אדם מעולם בלינת ירושלים', משמע דודאי היה צר ודוחק, שהרי אפילו בבית המקדש עצמו עמדו צפופים רק ההשתחוויה היה בנס שמשתחווים רווחים, ובחידושי אגדה שלי אמרתי, שלא רצה הקב"ה לעשות נס גם בעמידה רווחים שלא יקופח שכר אגרא דוחקא דבי כלה, אמנם מעובדא דפסח מעוכים משמע דהיו צפופים ממש, מכל שכן בלינה שבירושלים דלא היה מצוה כל כך כראיית פנים בעזרה, ובדאי היו נדחקים אלא שהנס היה שלא אמר אדם מעולם שמרוב אהבת ה' ושמחה אשר שמחם ה' בהיותם שמה, לא אמר מעולם צר לי המקום". נסים אלו נעשו לאבותינו דוקא, כהרגשת התנא, לומר שדרך הנהגה נסית זו היתה כנגד מעשיהם הטובים של אבותינו ואם נלמד לנהוג כמותם, ינהג הקב"ה עמנו באותה מידה.

ברכת הילדים לערב ראש חודש סיון

תפילה מאת השל"ה הקדוש להתפלל על ילדיו וב"ב בערב ר"ח סיון ובחג השבועות שהוא זמן המסוגל

אתה הוא ה' א-לקינו עד שלא בראת העולם, ואתה הוא א-לקינו משבראת העולם, ומעולם ועד עולם אתה א-ל, ובראת עולמך בגין להשתמודעא אלקותך באמצעות תורתך הקדושה כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, "בראשית", בשביל תורה ובשביל ישראל, כי הם עמך ונחלתך אשר בחרת בהם מכל האמות, ונתת להם תורתך הקדושה, ומרביתם לשמך הגדול:

ועל קיום העולם ועל קיום התורה בא לנו ממך ה' א-לקינו שני צווים, כתבת בתורתך "פרו ורבו", וכתבת בתורתך "ולמדתם אתם את בניכם, והכוננה בשיתיהן אחת, כי לא לתהו בראת כי אם לשבת, ולכבוד בראת יצרת אף עשית, כדי שנהיה אנחנו וצאצאנו וצאצאי כל עמך בית ישראל יודעי שמך ולומדי תורתך.

ובכן אבוא אליך ה' מלך מלכי המלכים, ואפיל תחנוני, ועיני לך תלויות עד שתחנני ותשמע תפילתי להזמין לי בנים ובנות, וגם הם יפרו וירבו הם ובניהם ובני בניהם עד סוף כל הדורות לתכלית שהם ואני בלנו יעסקו בתורתך הקדושה ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי תלמוד תורתך באהבה, והאר עינינו בתורתך ודבק לבנו במצותיך לאהבה וליראה את שמך:

אבינו אב הרחמן, תן לבלנו חיים ארפים וברוכים, מי כמוך אב הרחמים וזכר יצוריו לחיים ברחמים, זכרנו לחיים נצחיים כמו שהתפלל אברהם אבינו "לו ישמעאל יחיה לפניך", ופרשו רבותינו זכרונם לברכה, "ביראתך":

כי על כן, באתי לבקש ולחנן מלפניך שיהא זרעי וזרע זרעי עד עולם זרע כשר, ואל ימצא בי ובזרעי ובזרע זרעי עד עולם שום פסול ושקין, אף שלום ואמת וטוב וישר בעיני א-לקים ובעיני אדם, ויהיו בעלי תורה, מארי מקרא, מארי משנה, מארי תלמוד, מארי רזא, מארי מצוה, מארי גומלי חסדים, מארי מדות תרומיות, ויעבדוך באהבה וביראה פנימית, לא יראה חיצונית, ותן לכל גויה וגויה מהם די מחסורה בכבוד, ותן להם בריאות וכבוד וכה, ותן להם קומה ויפי ותן וחסד, ויהיה אהבה ואהבה ושלוש ביניהם, ותזמין להם זיוגים הגונים מצרע תלמידי חכמים מצרע צדיקים, וגם זיוגים יהיו כמותם ככל אשר התפללתי עליהם, כי זיכרון אחד עולה לזכאן ולכאן:

אתה ה' יודע כל תעלומות, ולפניך נגלו מצפוני לבי, כי כונתי בכל אלה למען שמך הגדול והקדוש ולמען תורתך הקדושה, על כן ענני ה' ענני בעבור האבות הקדושים אברהם יצחק ויעקב, ובגללם תושיע בנים להיות הענפים דומים לשרשם ובעבור דוד עבדך רגל רביעי במרפבה, המשוור ברוח קדשך:

שיר המעלות אשרי כל ירא ה' ההלך בדרךיו: גיע פסיד כי תאכל אשריך וטוב לך: אשתך כגפן פריה בירכתי ביתך בגיד בשתלי ויתים סביב לשלחנך: הגה כי כן יברך גבר ירא ה': יברך ה' מציון ויראה בטוב ירושלים כל ימי חייה: וראה בנים לבניך שלום על ישראל: אנה ה' שומע תפלה יקיים בנו הפסוק "ואני זאת בריתי אותם אמר ה', רוחי אשר עליך ודברי אשר שמתי בפיד, לא ימוש מפיד ומפי זרעך ומפי זרעך, אמר ה' מעתה ועד עולם":

"יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך ה' צורי וגואלי"

מצוות בניין המקדש

א. מצות עשה לעשות בית לה', מוכן להיות מקריבים בו הקרבנות, וחוגגין אליו שלוש פעמים בשנה שנאמר "ועשו לי מקדש" (שמות כה, ח); וכבר נתפרש בתורה משכן שעשה משה רבנו, והיה לפי שעה - שנאמר "כי לא באתם עד עתה..." (דברים יב, ט) כיון שנכנסו לארץ, העמידו המשכן בגלגל ארבע עשרה שנה שכבשו ושחלקו. ומשם באו לשילה, ובנו שם בית של אבנים; ופרסו יריעות המשכן עליו, ולא הייתה שם תקרה. ושלוש מאות ותשע ושישים שנה, עמד מקדש שילה. וכשמת עלי הכהן, חרב ובאו לנוב ובנו שם מקדש; וכשמת שמואל, חרב ובאו לגבעון ובנו שם מקדש. ומגבעון באו לבית העולמים. וימי נוב וגבעון, שבע וחמישים שנה.

ב. כיון שנבנה המקדש בירושלים - נאסרו כל המקומות כולן לבנות בהן בית לה', ולהקריב בהן קרבן; ואין שם בית לדורי הדורות אלא בירושלים בלבד, ובהר המוריה שבה - שנאמר "ויאמר דויד, זה הוא בית ה' האלהים וזה מזבח לעולה לישראל" (דה"א כב, א), ואומר "זאת מנוחתי עדי עד".

ג. בניין שבנה שלמה, כבר מפורש במלכים. וכן בניין העתיד להיבנות - אף על פי שהוא כתוב ביחזקאל, אינו מפורש ומבואר. ואנשי בית שני, כשבנו בימי עזרא, בנוהו כבניין שלמה, ומעין דברים המפורשים ביחזקאל.

ד. ואלו הן הדברים שהן עיקר בבנין הבית: עושין בו קודש, וקודש הקודשים, ויהיה לפני הקודש מקום אחד והוא הנקרא אולם. ושלושתן נקראין היכל. ועושין מחיצה אחרת סביב להיכל, רחוקה ממנו כעין קלעי החצר שהיו במדבר; וכל המוקף במחיצה זו שהוא כעין חצר אולם מועד, הוא הנקרא עזרה והכול נקרא מקדש.

ה. ועושין במקדש שבעה כלים: מזבח לעולה ולשאר הקרבנות; וכבש שעולים בו למזבח ומקומו לפני האולם משוך לדרום; וכיור וכנו, לקדש ממנו הכהנים ידיהם ורגליהם לעבודה, ומקומו בין האולם ולמזבח משוך לדרום שהוא שמאל הנכנס למקדש. ומזבח לקטורת, ומנורה, ושולחן; ושלושתן בתוך הקודש, לפני קודש הקודשים. המנורה בדרום משמאל הנכנס, ושולחן מימין שעליו לחם הפנים; ושניהם בצד קודש הקודשים מבחוץ. ומזבח הקטורת משוך מבין שניהם, לחוץ. ועושין בתוך העזרה גבולין עד כאן לישראל, עד כאן לכוהנים; ובונים בה בתים לשאר צורכי המקדש, כל בית מהם נקרא לשכה.

ו. מצוה מן המובחר לחזק את הבניין ולהגביהו כפי כוח הציבור, שנאמר "ולרומם את בית אלוהינו", ומפארין אותו, ומייפין כפי כוחן: אם יכולין לטוח אותו כולו בזהב, ולהגדיל במעשיו הרי זו מצוה.

לעילוי נשמות אמו"ר רבי יצחק שושן זצ"ל - נלב"ע יב' תמוז תשע"ז

למעוניינים להשתתף בהוצאת עלון זה נא לפנות לדוד: 0537788483

עלון זה מוקדש:

לרפא: אברהם ולאח צימרון. שרה בת שמחה. ציפורה ויהושע לוי. מיכה אלימלך. ישי הלוי. עור בן עשה. תקוה בת עויה. אלעזר בת גאן. אסנת בת דבתי. מול בת עולה. אברהם בן רחל. רחמים בן סולמנה. הראל בן אביגיל. אליה בת סליחה. ישי ורחל לוי. חנה בת זוהרה. מיטל מוריה אדרי. יוסף בן מייכל. שמעון אהודא. יצחק דרעי הי"ו. **להחיות נשמות:** נעדי צה"ל ושבויי ובהם: אורון שאול, הדר גולדין, גיא חבר, רון ארד, יהודה כץ, צבי פלדמן. **לעילוי נשמות:** הגר"ע יוסף זצוק"ל. הגר"מ אליהו זצוק"ל. רבי מסעוד מלול זצ"ל. רבי יצחק שושן זצ"ל. רבי יעקב שושן. יונה זונה. סופר מנחם. יעקב בנציון. מקסים חיים דרעי. הרב אברהם צוקרמן. נדיר נחום. ישראל אברהם נתן. שלמה בן מרים. יצחק ועמרם אטיאס. אורן מועלים. אליהו טויטו. דוד גרוסברג. עמוס דמרי. רוי שלמה. סימנטוב משה יהודה. יצחק ז'ק בן סוליקה. נעים משה. אהרן מורדי. יצחק ושמוחה אלוז. נסים וסוליקה שושן. נדירה שמעון. יפה וגורי. ליט שבת. חנה יצחק. אסתר חדר. אסתר בת תורא. אליה בת פריחה. מרים קדושים. תמרצה זיגרון. אסתר וענבר נחום. דן ונועה זורע. דניאל אלמליח. יצחק ולאח אסתרנו. אליהו אדרי. עויה עמוס. רות יעקב. חיה רחל לוי. יונה שרעבי. מרים יהודה. שמואל למברגר. נעיסה בת מנודה. עליזה מועלים. עליזה כהן. שרה אוליאל. אברהם אדרי. יוסף אלקובי. מייכאל ועקני. חסיבה ששפוטש. עישה דהן. ברכה סופן. כמייסה דידי. כמייסה כהן. אליס טובול. מרים בת רחל. אילה שחר ז"ל.

ולע"נ הנספים בשואה ובהם: אלכסנדר שגדור, שושנה רוזה, רפאל פריצי, וציציליה צילה לבית משפחת צימרון הי"ד.

למעוניינים להשתתף בהוצאת עלון זה נא לפנות לדוד: 0537788483

אין לעיין בעלון זה בשעת התפילה